

Горите са гордостта на хората от Тетевенския край

На 31 октомври Държавното горско стопанство - Тетевен, отбеляза с тържествено честване своята 120-годишнина. Държавното лесничейство започва да пише своята история от създаването си през 1898 г., когато завършилият лесовъдството в Германия тетевенец Тодор Екимджиев е назначен за лесничей. Записани във вековната му памет са ръководители и служители, живели и работели с мисълта за запазването на горите на Тетевенския балкан. Изложените в административната сграда на стопанството архивни снимки, някои пазени повече от столетие, показват делника и празника на поколения лесовъди.

Градът е разположен в полите на Златишко-Тетевенската и Васильовската планина и „... накъдето и да се обърне човек, вижда гора...“, както е описано в юбилейния очерк, издаден от Държавното горско стопанство.

Горите са най-големият суровинен източник за региона, а горската индустрия има добри традиции и е важен поминък за местното население. Завършващите реномираната Национална професионална гимназия по горско стопанство и дървообработване „Сава Младенов“ - Тетевен, млади специалисти са търсен кадър и намират реализация в сектора.

Годишнината на стопанството - едно от най-старите в страната, беше отбелязана с откриване на юбилейна паметна плоча на административната сграда на ДГС - Тетевен. Празника уважиха Бойко Пъдарски - заместник областен управител на Ловеч, инж. Николай Пиронков - директор на дирекция „Контрол по опазването на

горските територии“ в ИАГ, инж. Ваня Каменова, член на УС на ЮЗДП - Благоевград, д-р Мадлен Бояджијева - кмет на община Тетевен, инж. Иван Цаков - кмет на община Ябланица, инж. Павли Богдански - директор на РДГ - Ловеч, Габриел Савов - директор на РИ-ОСВ - Плевен, инж. Зоя Петрова - директор на НППГСД „Сава Младенов“, инж. Иван Янев - зам.-председател на Съюза на лесовъдите в България, инж. Иван Георгиев - председател на Ловно-рибарско сдружение - Тетевен, представители на РС „Пожарна безопасност и защита на населението“ и на РПУ в Тетевен, ветерани и граждани. Празненството продължи с награждаване на учениците от Началното училище „Хаджи Генчо“, спечелили призови места в конкурса за рисунка „Гората - нашето зелено богатство“. Служители и гости на тържеството се включиха в засаждане на фиданки пред административната сграда на стопанството и пред Общината. Песента „Хубава си, моя горо“ и изпълненията на децата от детския танцов състав „Пъстроцвет“ развълнуваха всички присъстващи.

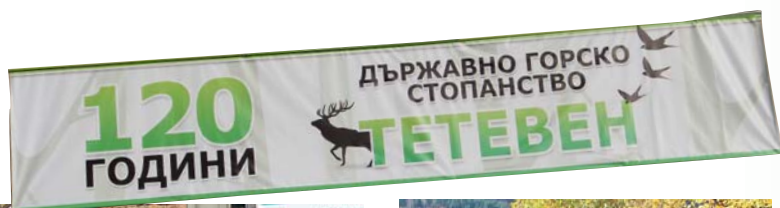
Тържествено слово по случай юбилея на стопанството произнесе директорът инж. Драгомир Дичев.

Поздравителни адреси бяха прочетени от името на ЮЗДП - Благоевград, Общини Тетевен и Ябланица, РДГ - Ловеч, от Съюза на лесовъдите в България и ЛРС - Тетевен.

Известни са думите на Иван Вазов, произнесени при посещението му в този планински край: „Ако не бях дошъл в Тетевенския балкан, щях да остана чужд на майка България“. Едно от пожелания-

Колективът на ДГС - Тетевен, с директора инж. Драгомир Дичев, заместник-директора инж. Младен Миков (вдясно) и главния счетоводител Валери Василев

Инж. Ваня Каменова и инж. Драгомир Дичев откриха юбилейната паметна плоча

Залесяване пред административната сграда на стопанството

Наградените ученици в конкурса за рисунка от НУ „Хаджи Генчо“ - Тетевен

та към служителите на стопанството беше да запазят зеленото богатство за поколенията. И сме уверени, че красотата на Тетевенския балкан, дарена му от труда на лесо-въдите и горските работници на Държавното горско стопанство, винаги ще буди гордост.

Женя СТОИЛОВА
Снимки Йордан ДАМЯНОВ

ДГС - Тетевен - достоен продължител на лесовъдската традиция

В своето историческо развитие горското дело в Тетевенско преминава през различни етапи. Първият документ за тетевенските гори е от 1868 година. След Освобождението, до 1898 г., горите в Тетевенския балкан са управлявани и стопанисвани от Ловешкото административно лесничейство. Първото описание на горите е от 1885 г., а второто, много по-подробно, прави през 1890 г. тетевенският лесничей Васил Панчев и това е документът, който изяснява статута на местната гора. Необходимостта от охрана на горите в района налага през 1898 г. да се открие първото лесничейство в Тетевен с началник Тодор Екимджиев. В обхвата на стопанството влизат и общинските, и частните гори, а работата на лесничите се състои главно в охраната им. Ползването е незначително. Но в първите десетилетия на ХХ в. картината се променя. Със създаването на големите фабрики ползването на дървесина, при различни системи, се увеличава и съответно обемът на работата за едно лесничейство нараства. Интензивният дърводобив налага през 1938 г. от Тетевенското реверно лесничейство да се отделят държавните гори на селата Рибарица и Лесидрен, където са открити отделни реверни лесничейства. През 1948 г. от Горското стопанство в Тетевен се отделя ГС - Черни Вит. На 1 февруари 1948 г. в Тетевен е учредена Районната дирекция по горите с директор Петко Ценков. В нея влизат Горските стопанства в Тетевен, Рибарица, Черни Вит и Лесидрен, чиято дейност е ползване и стопанисване на горите. Успоредно с Дирекция-

та работи и смесеното горско предприятие, което изкупува трупите на горските стопанства и пласира готовата продукция. През 1952 г. за ползване на дървесния ресурс е създаден „Горпром“ (закрит 8 години по-късно), в който влизат Горските стопанства в Тетевен, Рибарица, Черни Вит и Лесидрен. Цялото внимание на околийските и общинските ръководства е насочено към изпълнение на дърводобивния план. На обектите работят стотици секачи и чифтове волове, както и коне. Изградени са десетки бараки и обори за работния добитък, доставени са фургонали. В стопанството се въвежда бригадната организация на труда и се създават около 15 бригади за дърводобива и 5 за лесокulturните мероприятия. Животът на стопанството се изпълва с различни инициативи, посещения за обмяна на опит у нас и в чужбина. С помощта на „Горстрой“, трудови войски и служителите на Горското стопанство са изградени над 60 км пътища, чрез които стопанисването на горите стига и до най-отдалечените точки. Големият обем на дърводобива е съпроводен с въвеждане на механизацията в сечта, а развитието на горскопътната мрежа налага да се преустрои извозът от сечищата до камионните станции, като се внедряват въжените линии, чийто брой в най-натоварените периоди достига 7, а някои от линиите спускат до 2000 м³ дървесина месечно. Въжените линии започват да извозват цели стъбла, оползотворявана е тънката дървесина-

на. Новият начин на извозване е и по-икономичен, а създаването на комплексните бригади обединява всички операции в дърводобива. Работниците повишават своята квалификация. От 1976 г. заработва цехът за странична дейност, който осигурява препитание на 30 работници, произвеждащи детайли и амбалаж. Административната сграда, намираща се в центъра на града, е построена през 1954 година. По различно време са изградени Горски дом, кантоните в м. Скрибътна, селата Васильово и Глогово, хижата в Козница и рибарник. Значителният дърводобив през годините започва да спада и това дава отражение върху броя на персонала, зает в стопанството - от 350 души през 1962 г., когато обемът на работа е бил най-голям, през 1994 г. той намалява на 194 души. Ако през 1962 г. стопанството добива 58 000 м³ дървесина, през 1994 г. добивът е 23 000 кубични метра. Постепенно запасът на горите в стопанството намалява заради пожарите - в миналото и днес, и природните нарушения. В наше време - на 25 май 1991 г., обилен снеговалеж повали над 60 000 м³ дървесина. Първите залесявания в Тетевенския край се извършват през 1925 г., когато по инициатива на градската община в м. Топлика е създаден първият горски разсадник в района, съществувал 7 години. През 1935 г. започват работа три нови горски разсадника - в Тетевен и селата Български извор и Гложене, но поради липсата на обучени кадри те не постигат добри резултати. През

1964 г. Горското стопанство в Тетевен създава добре уредени разсадници в с. Васильово и м. Скрибътна с обща площ 18 декара. Започва периодът на големите залесявания, като през 1960-2000 г. средногодишно се създават по 1200-1500 дка нови гори, а има и години с над 3000 декара. Към 2018 г. в стопанството са залесени над 50 000 дка нови гори.

Значителни успехи са постигнати по опазване на горите от незаконна сеч, паша, повреди от вредители.

През изминалите години принос в развитието на стопанството имат всички лесовъ-

ди и работници, които с отговорност към гората и нейните ресурси я опазват за бъдещите поколения. Директорите, оглавявали Тетевенското лесничейство, са 22-ма, като най-дългогодишният ръководител е инж. Христо Ничев. Голяма част от служителите са сред първенците в регионални и национални състезания, над 30 души са носители на ордени, а стопанството многократно е било национален първенец.

От 2011 г. ДГС - Тетевен, е териториално поделение на Югозападното държавно предприятие - Благоевград, и е под контрола на Регионалната дирекция на горите - Ловеч. На

територията му има 2 общини - Тетевен и Ябланица, със 17 населени места. Общата горска площ е около 21 000 ха, 40 % от които са държавни горски територии. Проектираният средногодишно ползване по Горскостопански план е около 12 000 м³ дървесина, а предвиденото средногодишно залесяване - 10 декара.

Служителите на Държавното горско стопанство - Тетевен, отбелязват своя юбилей с гордост от своето минало, със съзнание за изпълнен дълг към гората и обществото и с увереност на добри стопани да продължат 120-годишната си история с достойни дела.

Нови ръководители в горите

Инж. Мирослав ДЖУПАРОВ **е новият изпълнителен директор** **на Изпълнителната агенция по горите**

Инж. Мирослав Лазаров Джупаров е назначен за изпълнителен директор на Изпълнителната агенция по горите на 8 ноември. Досега той заемаше длъжността директор на дирекция „Ловно стопанство“ в Агенцията.

Роден е на 20.07.1974 г. в Банско, Благоевградска област.

През 1999 г. завършва Лесотехническият университет, магистър в специалността „Горско стопанство“. В системата на горите работи от 2002 г. като помощник-лесничей в Държавна дивечовъдна станция „Витиня“. През 2005 г. постъпва в Националното управление по горите (впоследствие Държавна агенция по горите и Изпълнителна агенция по горите), където последователно работи като младши, старши и главен експерт, а от 2018 г. оглавява дирекция „Ловно стопанство“ в Изпълнителната агенция по горите.

Академични длъжности

Проф. д.н. Иван ИЛИЕВ - **член-кореспондент на БАН**

На 9 октомври Събранието на академиците на Българската академия на науките избра проф. д.н. Иван Александров Илиев за член-кореспондент в областта „Аграрните и лесовъдните науки“. Роден е на 25.06.1958 г. в София. През 1983 г. завършва Висшия лесотехнически институт (сега Лесотехнически университет), специалност „Озеленяване“ (сега „Ландшафтна архитектура“).

През 1988 г. защитава дисертация на тема „Проучване на естествените популации от обикновена бреза (*Betula pendula Roth*) в Западна България и отбор на ценни декоративни форми“ и придобива научна степен „кандидат на селскостопанските науки“. Последователно е избран за асистент (1988 г.), главен асистент (1989 г.), доцент (1995 г.) и професор (2011 г.) в Лесотехническият университет. През 2017 г. защитава дисертация на тема „*In vitro* размножаване на стопански ценни генотипове на обикновена бреза (*Betula pendula Roth*)“ и придобива научна степен „доктор на науките“.

От 1980 до 1994 г. е член на Факултетния съвет на факултет „Горско стопанство и озеленяване“. През 1994-2003 г. е член на Факултетния съвет на факултет „Горско стопанство“, а от 1994 г. - на Факултетния съвет на „Екология и ландшафтна архитектура“. Член е на Академичния съвет на ЛТУ от 1995 година. В Специализирания научен съвет по лесовъдство и екология към ВАК участва през 2007-2010 година.

В периода от 1999 до 2003 г. е заместник-ректор, от 2003 до 2011 г. - председател на Общото събрание, а от 2016 г. - ректор на Лесотехническият университет.

Основните научни интереси на проф. Илиев са в областта на биотехнологиите и проучване на полиморфизма на дървесните видове. От 1990 г. е член на Международната организация на растениевъдите (International Plant Propagator's Society), а от 2004 г. - на Международната организация по градинарски науки (International Society for Horticultural Science). Специализирал е в Института по ботаника, Института по цветарство, Загребския университет (Хърватия), университета в Хирозаки (Япония), Аристотеловия университет (Гърция).

Има над 115 публикации, учебници, книги и справочници, издадени у нас и в чужбина. Участвал е в разработването на 21 национални и международни научни, образователни и инвестиционни проекти. Научната продукция на проф. Илиев е цитирана от автори от над 50 страни от всички континенти. Главен редактор е на международното списание с Impact factor „Propagation of Ornamental Plants“, член на редакцията на международните списания с Impact factor „Plant Growth Regulation“ (издание на Springer), „South African Journal of Botany“ (издание на Elsevier), международно списание „Forestry Ideas“ и други.

Награждаван е от Министерството на образованието и науката със златна значка „За отлично учение“, от Борда на Международната организация на растениевъдите с най-високата ѝ годишна награда - купата „Роза“ (Rosa bowl) „За специален принос в обучението и практиката на растителното размножаване“.

